

DRUŽINSKI PRIJATELJ

poučno-zabavni list s podobami za slovenske družine.

Izhaja dvakrat mesečno in sicer vsak drugi in četrti petek v mesecu.

Naročnina je za vse leto 3 K., za pol leta 1 K 50 st. Posamne številke po tobakarnah stanejo 10 st.

Dopise, naročnino, oglase in reklamacije je pošiljati pod naslovom: Uredništvo (oziroma uprava) „Druž. Prijat.“ v Rojanu pri Trstu, šte. 3.

Poštno-hranilničnega računa šte. 864.139.

Cenjenim naročnikom!

Prosimo vse one cenjene naročnike, ki še niso plačali naročnine, da to storé čim prej. Podpirajte s svojim malim doneskom mlad začetek slovenskega katoliškega tiska v Trstu. Koliko stori dandanes brezversko časopisje proti Bogu! Mar ne bomo mi storili nič za Boga?

Vsi oni, ki so se v zadnjem času preselili, naj nam to izvolijo naznaniti po dopisnici, da se jim more list redno pošiljati.

Z odličnim spoštovanjem

Upravištvo.

Fotograf.

(Veseloigra v enem dejanju. Priredil Iv. Vuk).

II. Prizor.

(Prejšnji, pozneje Nežika)

Jaka: Presneto, da bi znal Šima fotografirati?! (*Ma, e z glavo in pije*) Radoveden sem, ali bo znal, ali ne bo. Na zgubi nisem. Če ne bo znal, dobim tri litre in še par klobas. Če bo pa znal, no, vinca in klobas postanem še itak deležen in slika bo zastoj. P. z jedno nisem zadovoljen, ampak narediti jih mora več.

Reza: Ti, Jaka, kaj pa če ima Šima tudi priprave za fotografiranje skrivnosti?

Jaka: Ne, tega Šima ne spravi skupaj in če da še enkrat sto goldinarjev za svoj aparat. To pa za to ne, ker ni umetnik, razumete!? On je človek, kakor nas jeden, človek s kožo in kostmi.

Miha (užaljeno): Ti, Jaka, tega ravno ne smeš reči, da bi bil človek, kakor nas jeden. S kožo in kostmi, ker jaz — za vas druge ne znam, — ker jaz sem človek tudi z mesom in krvjo.

Jaka: Seveda, seveda; ampak jaz sem se

izrazil sedaj po najnovejši modi. Tega pa vi, starokopitneži, še ne veste. Sedaj se več ne reče, človek z mesom in krvjo, ampak s kožo in kostmi. Pa veš ti, Reza, zakaj?

Reza: Kako naj bi vedela, ko pa nisem tako učena.

Jaka: Ti bom pa povedal. Človek n ma dandanes več mesa in krvi, ker so mu silni davki in raznovrstni stroški, katerih prej ni bilo, snedli meso in izpili kri. Vse gleda nanj in pravi, daj, daj za to, daj za ono. Največ pa potroši žena. Vedno hoče imeti, ali svilnati robec, ali novo krilo in tako dalje in tako dalje. Če mu ljubi Bog zraven žene da s časoma hčerko — če ima dve, to dobi že za pokoro velikih grehov — pa kar tekmujeta v obleki. In ubogi človek — daj! To vse pije človeku kri in mu je meso.

Reza (pikro): No, no, vi presneti dedeci, mar vi ničesar ne porabite. Drugje vas ni najti, kakor v gostilni pri polni kupici in s pipo v ustih. To pa ne stane denar, kaj? Potem pa naj bodo ženske vse krive, seveda. (*Pije*). Jaka, kaj pa si hotel s tem reči, da si vedno govoril o človeku, kako mu pijó kri, tudi žena, in tako naprej. Ali mar žena ni človek?

(*Šima vstopi v manj o sobico s sturo okajeno hlevsko stetilko, ter išče moder predpasnik, ga razgrne po mizi in poskuša s stetilko, lako bi fotografiral*).

Jaka (sigurno): Kaj še ti v glavo ne pade!? Ženska pa človek?! Kje pa stoji pisano, da bi bila ženska človek? (*Pije*).

Miha Joža } (*se smeje*) Pa res, tega še nisem nikjer slišal, tudi v evangelju ni pisano.

Reza (pikro): Kaj pa je tedaj? Angelj?

Jaka: No, to ravno ne, ker bi potem ne bilo prijetno v nebesih in mene bi že ne spravili tja... (*ponjuha*) Nisi nikdar slišala, da se bere, da je rekel Bog samemu sebi, da bo ustvaril človeka.

Prihodnja številka izide 23. septembra.

In res je šel, vzal ilovico in tako napravil človeka. Kje pa je to storil pri ženski? Še zbal se je, ko je pomislil, da s ustvarjenjem še ni gotov. Če bi ustvaril žensko, kakor je človeka, bi možu ne bilo obstati potem. In to je Gospod Bog dobro vedel. Da se reši iz zadrege je na tihem, v spanju ukradel človeku, namreč Adamu, rebro in ustvaril ženo Evo. Ko jo je dal Adamu je rekel, da mora biti možu podložna.

Reza: Pri nas doma pa je, da mora mož biti podložen ženi. (Smeh)

(V gostilniški sobi tih prizor.)

Šima (veže v velik moder predpasnik svetilko): Pijanega dedeca in še ostale hočem malo potegniti za nos. Ta Jaka se baha in govori, kot bi znal kdo vé kaj, zraven tega pa je neumen kot noč. No, trije litri in klobase tudi niso šala in škodi i mi ne bodo. (Ide k vratam in kliče): Nežika! Nežika!

Nežika (zunaj): Kaj hočeš?

Šima: Ti, prinesi v pivsko sobo škač vode; pa hitro.

Nežika (zunaj): Čemu jo rabiš?

Šima: Nesrečna radovednost! Jako bom fotografiral; veš, malo ga bom potegnil. Pijan je že. Le brž prinesi.

Nežika (zunaj, se veselo nasmeji): Bravo, Šima!

Šima (vzame s tene ogledalo in je vtakne v žep): Tri litre in par klobasic je že vredno. (Odide).

(Zopet prizor v glavni sobi.)

Miha: Bog te živi, Reza, dobro si mu povedala Tega pa še nisi vedel, kaj, Jaka?

Jaka: Pri moj' zeleni res, da ne. Ti, Reza, kaj če bi to tvoj stari slišal?

Reza: Kaj pa je, če bi? (Se smejejo).

Šima (vstopi ponosno z aparatom. Vsi zaženo grozo pri črč od veselja. Nežika prinese škač vode. Šima dene samozavestno aparat na dva stola in ga naravna. Jako postavi v kot, mu pogladi lase, ga potisne na desno, mu zravnava glavo, ga vleče na levo itd., kakor delajo fotografi). Tako, tako, sedaj bo menda dobro. (Vsi ga gledajo pazljivo; Šima potrka na steklo svetilke, odpre in zopet zapre vrata. Iz žepa vzame skrivoma ogledalo in je vtakne v predpasnik).

Šima: Tako! Ko bom rekel, ena, dve, tri, moraš mirno stati, kakor primrznjen in nekaj zelo lepega si moraš misliti!

Jaka: Nekaj zelo lepega? Na primer tisto, če bi moja stara šla na božjo pot in tam ostala kaka dva dni... veš, to je zelo lepo.

Šima: Dobro! Sedaj pa pazi in miren bodi! (Vtakne glavo v predpasnik in šteje). Ena, dva, — tri! (Klep, udari po steklu). Ga že imam. (Vzame smeje aparat s stola, postavi vse skupaj v vodo in začne umivati).

Joža: Če boš dobro zadet, se pa še jaz dam. Šima, ali me boš? —

Jaka (mu seže v besedo): Pst, ti klepetulja stara. Če je fotograf pri delu, ga ne smeš motiti. On tudi ne sme govoriti, drugače se mu vse spremeni v oglje.

Joža: A, tako! To pa mora biti nevarno delo.

Jaka: Seveda! Zato pa delajo fotografije samo umetniki!

Šima (zvirije ogledalo v robec): Sedaj je gotovo. Pa le nekoliko smeš pogledati, ker drugače svetloba sežge podobo, predno je suha. (Vsi se spenjajo krog Šima).

Šima odvirje nekoliko robec, da Jaka pogledu v ogledalo.

Jaka (zavpije radosti in razprostre roke): Res je res! Šima pa zna... In dobro sem zadet, prav dobro, zelo lepo!

Šima: V štirinajstih dneh dobiš podobo... tudi lepo v okvirju bo.

Jaka (radostno): No, Nežika, zdaj pa le na mizo klobase in tiste tri litre. Hejda! En liter pa plačam po vrhu, ker sem tako presneto dobro naslikan.

(Nežika prinese tri litre vina in klobase).

Jaka: Živio, pijmo ga! Nežika na tvoje zdravje! — Zapojmo si eno, tisto našo...

Vsi (pojo).

Ko b' Šima ne b' lo,
tad' klobas bi ne b' lo;
in vince b' ne teklo,
nam v grla samó.

(Žena polovico pesmi začne padati zagrinjalo, ter pade, ko se pesem konča. Sliši se še trskanje in smeh).

KAJ JE SREČA?

Črtica.

(Spisala Marica Potoška.)

Kaj je sreča, me vprašate? Povem vam, da povem. Toda pridite k meni v tihih sanjavih večerih, ko iz sinjega neba bleste milijoni zvezdic, ko lahne sapice pihljajo in slavček v logu žvirgoli svojo pesmico. V tihih večerih, ko se moja sanjava duša zaglablja v preteklost, tedaj pridite, tedaj vam povem kaj je sreča, povejo vam moje solze, katere plakam za svojo jasno, izgubljeno srečo.

Je li sreča v bogastvu, slavi in časti? Ne, ne! Tu moja duša ni našla svoje sreče. Moja sreča je bila vzvišena nad vse pozemeljsko, moja sreča je bila čista, nadnaravna.

Ko se je moja mlada duša v detinski prostosti dvignila na perotih molitve pred prestol Gospodov, ter Mu vneta svete ljubezni posvetila

vse svoje življenje, tedaj je moje srce polnila sveta, neizmerna sreča. Moja duša je v svoji nedolžnosti s krilatimi angelji plavala po vsemiru in se radovala Gospodove ljubezni.

Po logih in livdah trgala sem tedaj najkрасnejše cvetke, moja roka jih je povijala v vence ter z njimi krasila mali oltarček, katerega sem postavila v najskrivnejšem kotičku domače hiše. Drago, kakor Salomonu njegov tempelj, mi je bilo to malo svetišče.

Zakaj, oh zakaj ste me odtrgali od mojega oltarčka, ter me poslali iz tihe domače vasice v tuji svet?!

Zakaj ste iztrgali iz mojega srca biser detinske priprostosti, ter mi ga napolnili z dvomi?! Zakaj ste me izpostavili divjemu viharju spoznanja, ki je enako ledeni slani uničil nežne cvetke moje duše?! Vse, vse ste mi vzeli, a spomina na moj oltarček, na presrečno dobo detinstva mi niste mogli iztrgati iz srca.

In sedaj stojim osamljena med svetom, enaka mlademu drevescu, katerega je vihar izruval ter plakam za svojim oltarčkom, plakam za zgubljeno srečo svoje mladosti.

Naš studenček.

Ob priliki ustanovitve „narodnega kolka“
zložil — Z. M.

Odprimo, bratje, živ studenček,
namakal tožno bo ravan,
kot strastne bo ljubezni venček
Sloveniji v naročje dan!

Na tožni ravni nam probujal
miloben narodov bo cvet,
da ga sovrag ne bo odtujal
in vodil v boj nad rodni svet...

Sovrag odreka nam svobodo
in s šolami omike cvet, —
a naši žulji, trudi bodo
vzdržali nas do boljših let! —

Zato, denarni ti studenček,
naj zlata sreča te spremlja,
šumljaj povsodi, zlati venček,
v ljubezni naši si doma!

MALENKOSTI.

II.

„O ta malenkost, saj ni vredna, da bi se ukvarjal z njo.“ tako vsklikne tu pa tam človek plitve glave ali mladeniške lahkomišelnosti. In vendar nas uči bister razum in vsakdanja skušnja: „Zakon narave je ta, da iz malega raste veliko.“ In moder pregovor pravi: „Kdor malega ne ceni,

velikega ni vreden“; in drug pregovor: „Kdor je v malem zvest, bo zvest tudi v velikem“. — Da nič ni malega v dobrem, to sem v prvem članku dokazoval, danes pa želim pojasniti, da nič ni malega v hudem. Lej! kako mala je iskrica, in vendar lahko vname grozen požar, kateri uniči cele vasi. Mal je trč, ki na cesti leži, da ga še ne zagledaš; toda kako zakričiš od bolečine, ako si z boso nogo nanj stopil! Le mala je rana, ki jo napravi pik modrasev, toda če ni nagle pomoči, zakrivi strup v njej človekovo smrt! To so nekatere primerne podobe.

«Malenkost» se zdi ena beseda pa kako usodepolne nasledke utegne imeti! Ako je pikra, zlobna, rani včasih bližnjega sree prav globoko, in v njem zbudi jezo, iz jeze se rode prepiri, psovke, kletvine, včasih tudi krvav pretep. Ne-
previdni govori so bili mnogokrat uzrok sovraštva do smrti! Malenkost se vidi nekaterim laž v šali ali v potrebi; in vendar je znamuje hudobnega srea ali breznačajnosti, in spravi lažnika kmalu ob zaupanje in čast; iz malega vzraste velik lažnik, in potem slepar, — goljuč, kateri se še krive prisega ne ustraši. Prej kakor drugi pogreški, postane človeku laž — navada, in navada je, kakor vsak ve, železna srajca! Marsikdo je kosmatim lažem tako udan, da mu je prav težko, govoriti resnico, in da iz vsake muhe naredi slona. Prišel je ob zavest, da je vsake vrste laž sramota.

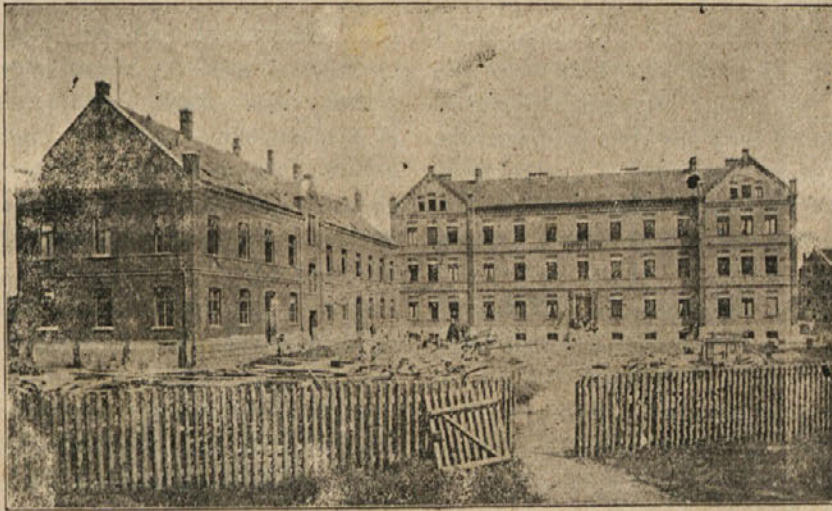
«Malenkost» se zdi tu pa tam odraslim ljudem, včasih tudi starišem, ako vpričo otrok svoje sorodnike, ali sosede, ali posvetno in duhovno gosposko opravljajo ali celo preklinjajo; „malenkost“, ako vpričo nedorasle mladine nesramne šale vganjajo, pohujšljive pesmi pojó. Ali so pozabili Izveličarjeve besede: „Gorje človeku, kateri pohujšanje daje?“ Na mladino naredi vse, kar vidi in sliši, globok utis, ona vse rada — posnema! Strašna je odgovornost zapeljivcev.

«Malenkost» se temu ali onemu zdi, ako v tujem sadovnjaku pobere kako hruško, ali v vinogradu utrga kak grozd, ali pridrži drobiž denarja, ki ga je našel na cesti. Res je, da ta sad ali drobiž ni velike vrednosti in napravljena škoda ni huda; a velike vrednosti je tvoje poštenje, katero si oskrnil, velike vrednosti je čista, mirna vest, katero si razburil. S krivičnim blagom je kakor z lažjo; iz male korenine vzraste ničvredno drevo — grešne navade. Kdor v malem ni pošten, ne bode pošten v velikem, in polagoma postane tat. Zvestoba, poštenost, odkritosrčnost, — to so čednosti, katere prekašajo visoko oliko in globoko učenost.

«Malenkost» se zdi marsikomu to, ako je zanemaril eno ali drugo nalogo svojega stanu. Sinu očita včasih oče: „glej, to pa si slabo po-

godil: ali: to si pokvaril, to si zamudil“. „Ej, to je mala stvar, ni vredno, da me kregate“, se odreže malomarni s n. In enako se izgovarja zanikerna hči proti svoji materi: „Ej, za vsako malo stvar me kregate!“ Slične piškave izgovore imajo učenci proti učiteljem, hlapci in dekle proti gospodarjem, ako jim očita o malomarnost ali lenobo. Bog pa sodi drugače. On tirja o vsaki priliki in v vsaki zadevi od nas pokornost, zvestobo, spolnovanje naših stanovskih dolžnosti, bodisi da

so male in lahke. Kdor je v malem zvest, bo zvest tudi v velikem. In hlapcu, ki je v malem delokrogu svojemu poklicu zadostoval, obljubil je Gospod veliko plačilo. Važna in večna je tedaj resnica, da nič ni malega ne v dobrem ne v slabem ali hudem. Zapomni si, slovenski rojak, ta nauk, in ravnaj se po njem.

Kneipp-ovo zdravilišče v Würzburgu na Bavarskem.

Vinogradnikom in sadjarjem.

Pluta na cepljenih trtah.

Trte, ki so se cepile na „suho“ t. j. v zimskem času ter povezale s pluto (zamaškom), je treba sedaj odvezati. Odstranit se mora vso zemljo in pluto od cepljenega dela da pride cepleno mesto popolnoma na prosto. Kdor ni tega storil, je sedaj zadni čas, da se to delo opravi.

Prikrajševanje trtne mladje

ima namen: 1. da odpre grozdju več svetlobe in zraka 2. da očesa, ki se nahajajo na mladiki namenjeni za prihodnje leto, bolje dozore in se lepše razvijejo.

Vsako mladiko se skrajša za $\frac{1}{3}$ njene dolžnosti. Kdor ni tega še storil naj to delo brzo opravi.

Ali je treba še škropiti?

Letos zasajene, kakor tudi letos cepljene trte (zlasti „v zeleno“) imajo zeleno mladje in še rastejo. Prav dobro jim storimo, če jih še enkrat poškropimo in požveplamo. Potrebujejo zdravega listja, da mladje dobro dozori.

„Okulacija“ ali cepljenje z očesom.

je med vsem načini cepljenja najbolj priprosto najbolj gotovo in najlažje.

Opravlja se od druge polovice meseca maja in ves junij na „živo oko“, t. j. da podlago skraj-

šamo in cepič požene že v tem letu.

Na „speče oko“ cepiti pomeni, da podlage ne skrajšamo sedaj, ampak meseca decembra, če se je cepič prijel. V tem slučaju zažene cepič še le drugo leto. Na „speče oko“ je čas cepljenja, dokler je podlaga sočna ali muževa. Ako se ni cepič prijel, ga lahko nekoliko dni pozneje popraviš. To cepljenje bolj priporočamo, kakor cepljenje na „živo oko“.

Za okulacijo je zbrati divjaku gladko mesto. Tu se zareže v lubad v naslednji obliki \perp , a paziti je pri tem, da se lesa pod lubadom ne pokvari. Nato se izreže cepič z enim očesom, katero oko naj ima nekoliko lesa. Pripravljen oko zabodemo pod lubad, katerega smo z nožem privzdignili. Konečno povežemo z gumijem (laštiko), bombažem ali z rafijo. Na ta način se cepi vrtnice, breskve, hruške, jabolane, orehe in murve.

Domači zdravnik.

Deset pravil uri jedi.

- 1) Če nisi lačen, ne jej.
- 2) Jej ob določeni uri.
- 3) Ne provzročaj umetno slasti (apetita).
- 4) Pri jedi bodi vesel in miren.
- 5) Čvrsto grizi in dobro mlej jedi, da boš dobro prebavljaj.

6) Jej počasi.

7) Kar je trdega, pusti.

8) Sol, poper, itd. pospešuje prebavo, samo, da ni tega preveč, kar draži živce.

9) Pri je i pij počasi, malo, pa večkrat. Najbolja je voda.

10) Pazi povsod na snago pri pripravljanju jedi.

Izvrstna hrana je za male otroke beljak pomešan z vodo. Nekateri ljudje se hvalijo, da njihov Jožek, Tonček, Marij i d. je vsako hrano, kakor star pič Večkrat pa so ravno taki ljudje krivi, da otroci obolè in umrejo. Ne dajajte vsega, kar otrok želi.

Blagor otrokom, ki ne vedo za zibanje. Matere, ko bi vedele, kako škodite svojim otrokom z zibanjem, bi jih gotovo vzrejale brez zibanja.

Kaj pravi politika ?

Avstrija. Ministrski predsednik Körber je obiskal te dni Galicijo, da se prepriča o razmerah, ki vladajo v tej kronovini. Videl je marsikake nedostatke in obljubil, da bo vlada povspe evala napredek in zboljšanje v tej deželi v vsakem oziru. Zagotavljal je, da bo vlada v strajala v pravičnosti do vseh enakopravnih, avstrijskih narodov. Povdarjal je nadalje še posebej, da se morajo uradniki naučiti več jezikov, ker bi se narod pomiril, ko bi se z njim občevalo v njegovi živigovoric. Konečno je obžaloval, da jezikovno vprašanje v Avstriji toliko ovira splošen napredek. Kaj ne, to so lepe misli, krasni govor, toda do dejanja je še velik korak. Pravega navdušenja ni bilo v Galiciji za Körberja, posebno Malorusi so dali oduška svoji nezadovoljnosti z njim na razne načine.

Vojno ministrstvo je *Madjarom* zopet dalo neke pravice glede madjarskega (ogrskega) jezika v armadi. To ni zdravo za avstrijsko skupno orožje.

Rusija Prestolonaslednik ruski je pri sv. krstu dobil ime Aleksij. Veselje carja in naroda je veliko, ker se je uresničila želja, za katero se je na Ruskem toliko molilo. Car je podelil svojim podložnikom iz hvaležnosti do Boga mnogo dobrot in olajšav. — Poročila, ki prihajajo iz bojišča, utrjajo narod vedno bolj, da se vse vrši po načrtu Kuropatkina. — Nek teri strahopetneži beže iz Rusije, ker se boje, da se jih pošlje na bojišče. Največ med temi je seveda Židov.

Nemčija. Velikega pomena na Nemškem je bil katoliški shod v Regensburgu, kjer se je zbralo čez 30.000 ljudi. Med zborovalci je bilo tudi mnogo plemičev. Cela vrsta zanimivih govorov je pokazala, kako naj se razvija praktično

katoličanstvo. — Nemški prestolonaslednik se je zaročil s princezino Ceciljo Meklenburg-Šverinsko. — Na vojaških vajah se je ponesrečilo več mož. Stevilo prebivalstva se je na Nemškem v zadnjih treh letih povečalo za 3·13 milijone, ker sedaj znaša 59.495.000.

Italija. Uradni listi se trudijo dokazati, da se ni bati vojske z Avstrijo. Splošno pa se sodi, da je Italija prešibka za napad in bi rada videla, ko bi ji pomagal kak drug. Na vsak način je dobro, da smo za vsak slučaj pripravljeni, da bi se nam ne godilo kakor miroljubnim Rusom, katera so Japonci zavravno napadli. Zanimivo je v Italiji to, da je sv. oče poslal po raznih škofijah svoje zastopnike, ki dobro pometajo.

Balkan. Nemiri se vedno množe in grozni čini se ponavljajo dan na dan. Turki so nepoboljšivi. Zato bi bilo želeli da Avstrija in Rusija napravita na Balkanu mir in red. Ne samo kristjani, ki so turški podaniki, potrebujejo pomoči, tudi na Srbskem in v Bolgariji ni še vse v redu.

Francija. Na Francoskem bi bilo dosti bolje, ko bi ne bilo tliko strankarstva, ki ovira vsak napredek. Mnogo škodi tudi oni ponos „mi smo prvi narod“, ker ljudje večkrat roke le križem držè in mislijo, da jim ni treba nič delovati, da njim ne preti nobena nevarnost. Časopisje francosko ni dovolj ureno za dobro stvar. Zavest, da je v Franciji mnogo gnilega, mnogo nevarnega, ni še podrla vse sloje in zato ni še gorečnosti in delavnosti. Pametni ljudje pravijo, da je Franciji mnogo škodila zloraba cerkvenih pravic in janzenizem,* ki ni še popolnoma izumrl. V zadnjem času pa so se stvari obrnile nekaj na bolje. Vlada je sicer protikrščanska, a duhovščina in narod se vedno tesneje oklepa sv. stolice. Škof lavalski se je rajši odpovedal škofiji, kot da bi ugodil vladi, katera mu ni dovolila, da gre v Rim.

Grška. Otok Kreti bi si Grki radi prisvojili in zato se bo (pravijo) potegoval dosedanji komisar na Kreti, grški princ Jurij, pri vseh evropskih dvorih. Ne bo pa šlo tako lahko, ker na Kreti je še 30 000 Mohamedanov, ki se protivijo združenju otoka z Grško. Grško vojno brodovje se pomnoži za 19 torpednih ladij.

Turčija. Murat IV. bivši sultan, brat sedanjega vladarja, je umrl dne 31 avgusta. Proglašen norcem se ni smel 28 let pokazati v javnosti. Sedanji sultan ima bajè neozdravljivo blezen, zato se misli, da se odpove prestolu, kojega da zasede njego najmlajši sin.

V Armeniji se kristjanom slaba godi. Že

*) Redko prejemanje sv. zakramentov iz napačnega mnenja, da jih nismo vredni.

pred 28 leti se jim je obljubilo, da se uredi odnošaji, a do sedaj se ni storilo še nič. Tudi vojaštvu turškemu je malo zaupati, zato treba, da kdo drugi napravi mir.

Turška vojna mornarica se je nekaj zboljšala in narod jo pozdravlja kot prerajeno in pomlajeno.

V Perziji razsaja kolera. Umrlo je že 200.000 ljudi. Te šibe reši nas, Gospod!

V Tibetu bi se Angleži radi vgnezdili, dokler je Rusija zapletena v vojno. Če se jim to posreči, je pa vprašanje, če se bodo mogli tudi trajno držati, ker prebivalstvo je ogorčeno, da jih tujci molijo v priprostem miru.

Vojna Port Arthur stoji kot orlovo gnezdo še vedno. Neštevilni japonski napadi so bili sijajno odbiti. Ves svet se čudi hrabrim Rusom v obleganem mestu. Ne ve se pa, koliko časa bo mogla trdnjava še kljubovati ogromni oblegajoči japonski armadi, ki ima tudi velikanske topove. Pri Liaojangu je stalo skoraj pol milijona oboroženih čet. Japonci so hoteli Ruse obkoliti, a bili so večkrat odbiti. Ker Kuropatkin ve, da ni še v premoči, za sedaj le ovira in zadržuje japonske čete, ne da bi hotel z vso silo planiti nanje. Previdno se rajše umika in bliža svojim vedno na novo prihajajočim četam. Japonci zagrizeno sledè Rusom in se vedno bolj oddaljujejo od svoje domovine. Kake zgube imajo Japonci pri prodiranju in Rusi pri umikanju se ne ve natančno. Pri Liaojangu da je padlo čez 10.000 Rusov, a čez 30.000 Japoncev.

NOVICE.

(Premeščenja in nameščenja duhovščine v tržaško-koprski škofiji). Čč. gg. novomašniki: Alberti Josip je poslan v Sezano, Brumen Hadrijan v Jelsane, Dubac Anton v Humak, Križman Josip v Krkavce, Martelanc Aleksander v Dolino, Pilat Joahim v Oprtelj, Ziaeh Josip v Mile. Drugi čč. gg. Notar Anton je premeščen iz Plavij v Štorje, Škvarč Francišek iz Doline v Škocjan, Zalokar Ivan iz Oprtlja na Plavje, Vattova z Blaž iz Grožnjana v Gračišče, Appolonia Ivan od sv. Jakoba v Grožnjan kot upravitelj, Saul Rihard iz Humaka k sv. Jakobu v Trst, Gortan Josip iz Opčin v Berseč, Coronini Jušt iz Momjana na Brda.

(Gosp. Dr. Karol Glaser), znani slovenski literarni historik, pisatelj slovenski in bivši profesor na državnem gimnaziju v Trstu, je imenovan ravnateljem privatnega gimnazija v Ogerskem Brodu na Moravskem.

(Namestnik tržaški) grof Goëss je odstopil, a ne ve se še, kdo mu bo naslednik.

(Poroka). Dr. Živko Lapajne se je dne 6. t. m. poročil z gospico Tonico Majzelj. Bog daj srečo!

(Slovenska Marijina družba) bo imela svoj mesečni shod dne 11. t. m. ob navadni uri popoldne.

(Ogenj). Včeraj popolnoči je zgorelo v Rojanu skladišče (magazin) asfalta. Lastnik g. Zuculin ni bil zavarovan. Škode je okolo sto tisoč kron.

(Desetletnica slovenskega katoliškega akademičnega (visokošolskega) društva „Danica“) se bo slovesno praznovala v Ljubljani dne 12., 13. in 14. t. m. Prezvzišeni gospod knezoškof ljubljanski je blagohotno sprejel pokroviteljstvo slavnosti in obljubil na dan 13. sept. darovati sv. mašo, s katero se začnejo glavne prireditve. Slavnostno zborovanje in komers se vršita na starem strelišču.

„Danica“, društvo katoliško mislečih in živčih slovenskih visokošolcev na Dunaju, je bila ustanovljena pred desetimi leti. Ona združuje v sebi slovenske visokošolce, ki hočejo ostati zvesti sv. katoliški veri in svojemu rodu. Taki izšolani mladeniči in možje, ki živijo po krščanskih načelih, bodo narodu v poznejših letih svojega javnega delovanja trdna zaslomba. Od brezverske inteligence ne more na od mnogo pričakovati, ker kdor je brez Boga se bo malo zmenil za narodno blaginjo, ko se mu nudi osebni interes. Neustraheni, požrtvovalni katoliški izobraženci pa bodo zanesljivi voditelji ljudstva.

Ob slovesni desetletnici želimo „Danici“, da bi vedno lepše uspevala in dobivala vedno večje število vrednih članov. Tržaškim slovenskim študentom pa, ki zapuščajo gimnazij in ki se ne sramujejo ne materine besede ne vere, svetujemo, naj se prišedši na dunajske visoke šole nikar ne obovtovljajo pridružiti se „Danici“. Pogum, katoliški abiturijenti, naj reče ta ali oni, kar mu drago! V „Danici“, ali bolje rečeno v krščanskih načelih, ki jih čuva „Danica“, bote srečni; po teh načelih bote tudi pozneje narodu korist, dika in ponos!

(Železnični predor pri Opčinah) je dolg 1053 m., torej nekaj metrov manj kakor oni pri „loven“ (Revoltella).

(V Sv. Križu) so ponoči 3. t. m. tatje vdrli v cerkev in odnesli okolo 600 K. vrednosti.

(Toča je napravila obilno škodo v Barkovljah in drugod. Po nekod je grozdje že zrelo za trgateg, katero začnejo nekateri v pondeljek.

(jubilej brezmadežnega spočetja Marijinega) se je pričel v naši škofiji minolo sredo in traja do 7. dec. t. l. Potrebno so slišali verniki že v cerkvi. Naš list se bo tega svečanega dogodka še posebej spominjal.

(Spomenik brezmadežnega spočetja Matere božje). V Klani pri Kastvu so postavili četrte ure

od vasi tamošnji župljani dično kapelico lurske Matere božje, da proslave 50letnico proglašanja brezmadežnega spočetja Marijinega 16 avgusta blagoslovili in prenesli so lepi kip lurske bl. d. M. v svečani procesiji v kapelico. Procesije udeležilo se je devet duhovnikov, domačini in mnogo vernega naroda iz bližnje in daljne okolice. Vse se je prav iz srca veselilo izredne slavnosti in krasnega spominka. Posebno navdušenje je vladalo med domačini. Slavolok, na mnogih krajih ob cesti maji in zastave, koder je šla procesija, vbrano pritrkovanje zvonov, pokanje možnarjev, trošek za spominek in njegov okras, razsvetljava hiš v Klani na predvečer in na večer same slavnosti, da so mnogi prejeli sv. obhajilo o priliki slavnosti ter da sedaj narod hodi glasno moleč sv. rožni venec k kapelici obiskovat Marijo: vse to glasno prič, kako ta narod detinsko ljubi in časti svojo nebeško Mater. Spominek iz klesanega kamenja predstavlja joč lursko jamo je stal 2.400 kron; a 153 cm. visoki lepi kip izdelal je za 260 kron vsega priporočila vredni domači kipar Fran Ks. Tončič v Kamniku pri Ljubljani. Denar za spomenik so darovali samo domači župljani.

(Iz Doline) nam pišejo: V dveh dneh smo izgubili dve „Marijini hčeri“. Jedna je umrla po daljši bolezni, drugo pa je zadela nagla smrt, ko je prala v potoku. Bila je namreč božjastna in je v svoji boilesti padla v vodo. Pogreba sta bila zelo slovesna.

Radi suše je kazala slaba letina. Grozdje se je zelo sušilo; fermenton so pa nekateri poželi kar suhega brez glav. Le v debeli zemlji je lepo zarodil. Po dežju se je lepo ohladilo. Grozdje lepo napreduje in zreja. Naš kmet pričakuje z veseljem dobre kapljice.

(Lokomotiva usmrtila otroka). Dne 28. avgusta zvečer se je dogodila huda nesreča na železnici blizo postajice sv. Križ. Vozil je tam mimo vlak, ki prihaja v Trst ob 7. uri 45 minut iz Italije. Na omenjenem mestu je pa začul strojevo tja grozen otrošk vzkrík. Vlak so vstavili hitro da vidijo, kaj se je zgodilo. In kmalu so našli ob strani železnice dekletce kakih 2 let z razbito glavo. Revče se je bilo bržkone preveč približalo železniškemu tiru, tako, da jo je lokomotiva zajela in zalučala v stran. V vlakcu se je slučajno nahajal Dr. Liebmann, ki je vzel otroka k sebi v voz. V isti hip je pridrvila otrokova mati, žena železniškega čuvaja Pečnika, in je tudi ona stopila v kupé. Na postajici v sv. Križu je nesrečna in obupana žena izstopila in odnesla domov . . . mrtvo dete.

(Draginja). S Krasa poročajo, da se prodaja že sedaj pšenica po 20 22 in 24 kron kvintal (100 kilogramov.) Ljudstvo je v velikih skrbeh,

kako se bo preživelo kajti na spomlad preti velika lakota.

(Pisma iz Lurda) je priobčil v „Slovincu“ državni poslanec Dr. Iv. Šušteršič. Posebno zanimivo je čitati, kako strogo preiskujejo zdravniki čudežna ozdravljenja, da bi kaj iztaknili proti tem očividnim dokazom božje vsemogočnosti. Zaman!

(Najstarejši general) naše armade fzm. Jožef baron Weber je praznoval 28. avg. svoj 91letni rojstni dan.

(Ne pošiljajte denarja v pismih!) V Krakovu so našli odprtih zelo veliko pisem iz Amerike. Kakor znano imajo kmetski izseljenci v Ameriki navado, da pošiljajo domov denar v navadnih pismih.

(Nov brzovlak Dunaj-Trst) bo južna železnica s 1. majnikom prihodnjega leta uvedla na progí Dunaj Trst. Obstal bo le na šestih postajah in vso progo prevozil v devetih urah. S tem brzovlakom bo južna železnica konkurirala z novo državno železnično progo, na kateri bo brzovlak iz Dunaja v Trst vozil 13 ur.

(Odobrena šolska knjiga). Naučno ministerstvo je odobrilo za učno uporabo na srednjih šolah popravljeno izdajo knjige: „Šket Dr. Jakob, Slovenska Čitanka za peti in šesti razred srednjih šol“.

(Pozor, čitatelji!) Za pravo rešitev tretje uganke v današnji številki je razpisano darilo. Lep nov molitvenik bo dobil jeden izmed rešilcev, kogar bo srečka zadela. Srečkalo se bo dne 17. t. m. Čas zglasitve samo do 16. t. m.

Naše slike.

Kakor smo zadnjič napovedali, prinaša današnja številka sliko velikega Kneipp-ovega zdravilišča v Wörishofen-u na Nemškem. Vsako leto išče tam mnogo ptujcev od blizo in daleč svoje izgubljenosti zdravje. Vse zdravijo v Wörishofen-u po navodilih pok. župnika Kneippa. Slovenci, kdor ne more tja, pa naj pridno prebira „Domačega Zdravnika“, ki nam ga je pred leti darovala družba sv. Mohorja.

Če boš skrivalnico prav sukal, boš našel staro baburo, ki vse posluša, kar se mladi svet pogovarja.

Za kratek čas.

V šoli. 1) V neki šoli so učenci čitali zgodbe sv. pisma starega zakona. Na vrsti je bilo ravno vstvarjenje Eve. — Spodaj na listu je stalo pisano: „Človeku ni dobro samemu biti; naredimo mu pomočnico, njemu podobno“. — Deček hitro obrne stranico in čita naprej: „300 komolcev naj bo dolga, 50 široka in 30 visoka, s molo jo za-

maži znotraj in zunaj“. Deček je namreč obrnil več listov skupaj in nadaljeval zgodbo o Noetovi barki.

2) Nadzornik: „Ljubi moj učitelj, kako je to, da je tu toliko otrok bosih v šoli?“

Učitelj: „Da, gospod nadzornik, tako se namreč otroci tu rodijo.“

Kat ri je bolj ncumen? Pogovarjali so se častniki o zabiti svojih slug.

A: Moj sluga je zabiti kot štor. Dal sem mu dve kroni, da prinese za jedno sira, za drugo peršuta. Pa kmalo se vrne zmešan in v strabu deržeč v vsaki roki po jedno kono ter reče: „Prosim ponižno — pom šale so se krone — pa

ne vem, za katero bi kupil sira, a za katero peršuta“.

B: Moj je še bolj trd. Poslal sem ga v gostilno naj pogleda, če je njegov gospod tamo ali ne. Sluga je odšel in kmalu se vrne, ter reče: „Prosim prepokorno, ni vas v gostilni“.

Pri sodnji: „Kaj je res, oče Črnko, da ste vi o županu rekli, da je velik bedak?“ — „Res je res, gospod sodnik, a rekel jaz tega nisem!“

Dva postopača vidé kmeta, ki seje na njivi rečeta: „Oče, vi sejete pa mi dva bova vživala plod vaših žuljev!“ „Mogoče — mogoče“, odgovori kmet „ker ravno sejem konoplje — za bič“.

Kje je radovedna starka?

Uganke.

Rešite v ugank priobčenih v 5 številki: 1) Marko 7, Tomaž 5 ovc. 2) Miče, vzemi kozo in pelji jo na drugi breg, volk ti ta čas ne sne zelja. Potem pojdi po volka in hajdi z njim čez reko, pa pusti ga samega tam in vzemi kozo nazaj. Pusti kozo na starem mestu, sezi po zelju in nesí je k volku, saj on ne mara zanj. Konečno vrni se še po kozo — in vse troje boš imel na drugem bregu brez nevarnosti, ker boš tudi ti zraven. 3) Gustav — Avgust.

Imena rešilcev: Peterca Ivan v Puli (vse tri) Petrič Jožef v Rojanu (vse tri), Škof Jožefa, učenka v Rojanu (drugo), Česnik Miroslav, dijak v Trstu (tretjo). Debevec Frančišek (vse tri, drugo v lepi pesniški obliki, kar pride prihodnjič na vrsto), Tomaž Jereb v Spodnji Idriji (drugo); posebno bistroumno rešitev druge uganke spodala Eržen Peter in Kogej Frančišek iz Spodnje Idrije tako le: Miče Tičkov naj prepelje najprej kozo, potem naj gre po zelje; da mu ne bo potrebno peljati kože nazaj, naj ji rajši nasadi zelje na rogove, da ga ne bo mogla tačas pojesti.

Nove uganke.

I.

Poznam besedo, ki ima pet črk; če ji pa odzameš zadnji dve črki, ostane še vedno pet. (Kralj Marica.)

II.

Tovor nese, osel ni,
Roge ima, kozel ni.

(Ljudevit Brgant)

III.

Kmetica prinese mal košek jajc na trg. Prvi kupčevki proda polovico jajc in še pol jajca navrh, ne da bi pri tem katero jajce razbila; potem proda drugi kupčevki polovico ostalih jajc, tako da ji ostaneti v košu samo še dve jajci.

Vprašanje: Kako je mogoče, da ni ubila nobenega jajca in koliko jajc je imela spočetka v košu?

Gimnazijalec Sušteršič v Trstu.

Opomba. Med onimi, ki bodo današnje tretjo uganko prav rešili in svoje ime uredništvu vsaj do 16. t. m. prijavili, se bode srečkalo za lep nov molitvenik, ki ga dotičnik dobi po pošti v dar.

Listnica uredništva.

A. Ž v Dolini. Smo morali skrajšati vsled prepičlega prostora, sicer pa hvaležno sprejeli. *Potoška*. Zadnjih vrstic smo prav veseli. *Vinko*. Poskusi z današnjo. Potem vse tri v tisk. Za ceno smo že „zglihali“.